

ULKOASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 7/2003 vp

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomus 2001

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 5 päivänä syyskuuta 2003 lähettänyt ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomuksen v. 2001 (K 11/2003 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina
- puheenjohtaja Outi Ojala ja pääsihteeri Patrick Zilliacus, Suomen PN-valtuuskunta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Pohjoismaiden neuvosto keskittyi vuonna 2001 niin sanotun viisaiden raportin "Pohjola 2000 — Avoinna maailman tuulille" seurantaan. Ulkoasiainvaliokunta pitää tärkeänä, että tämän raportin pohjalta Pohjoismaiden neuvoston toimintaa on tehostettu muun muassa neuvoston organisaatiouudistuksella sekä laatimalla neuvoston ja pohjoismaisen yhteistyön uusi yhteistyön strategia. Neuvoston valiokuntarakennetta uusitaan niin, että Pohjola-, lähialue- ja Eurooppa-valiokuntien tilalle tulee viisi erityisvaliokuntaa: kulttuuri- ja koulutusvaliokunta, hyvinvointivaliokunta, kansalais- ja kuluttajavalioikunta, ympäristö- ja luonnonvaravalioikunta ja elinkeinovaliokunta. Uudistus edesauttaa myös yhteistyön parantamista Pohjoismaiden ministerineuvoston ja kansallisten parlamenttien kanssa. Uuden strategian mukaan pohjoismaisen yhteistyön viisi panostusalueita ovat (1) tekninen kehitys, varsinkin tietoyhteiskunnan kysymykset ja huippututkimus, (2) hyvinvointi sekä pohjoismaalaisten oikeudet ja mahdollisuudet asua,

työskennellä ja opiskella muissa Pohjoismaissa sekä väestö- ja siirtolaiskysymykset, (3) Pohjolan sisämarkkinat ja yhteistyö rajaesteiden poistamiseksi, (4) yhteistyö naapurimaiden ja -alueiden kanssa sekä (5) ympäristö ja kestävä kehitys. Käsitellessään ehdotusta neuvosto lisäsi pääalueisiin vielä kuluttajapolitiikan ja elintarviketurvallisuuden.

Kertomusvuonna neuvosto käsitteli myös laajasti yhteispohjoismaista budjettiprosessia. Uuden budjettiprosessin on tarkoitus parantaa neuvoston mahdollisuuksia vaikuttaa budjetin sisältöön.

Neuvoston kansainvälisten suhteiden pääpaino oli Pohjolan lähialueiden kanssa tehtävässä yhteistyössä. Pohjoista ulottuvuutta sekä konfliktien ehkäisyä ja siviilikriisinhallintaa käsitelivät työryhmät jättivät raporttinsa, ja ne esiteltiin istunnossa. Siviilikriisinhallintaa käsitellyt raportti johti neuvoston suositukseen, jossa Pohjoismaiden hallituksia kehoitetaan kehittämään ja tiivistämään maiden välistä yhteistyötä tällä alalla. Ulkoasiainvaliokunta on hallituksen vuo-

den 2001 toimintakertomusta käsitelleessä mietinnössään (UaVM 27/2002 vp) viitannut tähän suositukseen ja korostanut Pohjoismaisen yhteistyön tärkeyttä siviilikriisinhallinnassa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että Pohjoismaiden neuvoston toiminnassa kiinnitetään jatkosakin huomiota erityisesti pohjoisen ulottuvuuden kehittämiseen ja sitä kautta yhteistyön vahvistamiseen Venäjän kanssa. Pohjoismaiden Investointipankin ympäristölainajärjestelmän rahoituskehityksen korotus mahdollistaa yhteistyön lisäämisen ympäristöprojekteissa Venäjän kanssa.

Kymmenennen parlamentaarikoiden Itämerikokouksen pääaiheena olivat konfliktien ehkäisy ja siviilikriisinhallinta. Muita aiheita olivat meriturvallisuus, vähemmistöt ja ihmisoikeudet. Kokouksen jälkeen asetettiin erillinen työryhmä selvittämään Itämeren alueen meriturvallisuutta. Yhteistyötä Itämeren valtioiden kesken tulisi ulkoasiainvaliokunnan mielestä tiivistää entisestään. Itämeren alue on Suomelle niin poliittisesti kuin taloudellisestikin yhä tärkeämpi Euroopan unionin laajentumisen myötä.

Kertomusvuonna Pohjoismaiden neuvoston presidentti oli tanskalainen Svend Erik Hovmand. Ministerineuvoston puheenjohtajamaa oli Suomi, ja Jan-Erik Enestam oli yhteistyöminis-

tereiden puheenjohtaja. Pohjoismaiden neuvoston 53. istunto pidettiin Kööpenhaminassa 29.—31. lokakuuta 2001. Ministerineuvoston vuoden 2002 puheenjohtajan Norjan ohjelman "Huomispäivän Pohjola" esitteli pääministeri Kjell Magne Bondevik. Norjan ohjelmassa oli kolme painopistealuetta: lapsi- ja nuorisopolitiikka, elintarviketurvallisuus ja pohjoismaisen kestävä kehityksen strategian seuranta. Suomen valtuuskunnan puheenjohtaja Outi Ojala (vas) valittiin istunnossa neuvoston juhluvuoden 2002 presidentiksi.

Suomen valtuuskunta korostaa kertomuksessa, että pohjoismainen yhteistyö tulisi ankkuroida paremmin eduskunnan ja sen valiokuntien työskentelyyn. Valiokunta yhtyy tähän käsitykseen ja viittaa tässä yhteydessä valiokunnan puheenjohtajan puhemiesneuvostolle tekemään aloitteeseen. Aloitteen tarkoitus on tiivistää ja terävöittää kaikkien parlamentaaristen valtuuskuntien ja valiokuntien välistä yhteistyötä.

Päätösehdotus

Ulkoasiainvaliokunta ehdottaa,

että tämä mietintö lähetetään tiedoksi Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnalle ja hallitukselle.

Helsingissä 7 päivänä lokakuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj. Mari Kiviniemi /kesk
jäs. Ulla Anttila /vihr
Jouni Backman /sd
Anneli Jäätteenmäki /kesk
Antero Kekkonen /sd
Eero Lankia /kesk
Henrik Lax /r

Petri Neittaanmäki /kesk
Kalevi Olin /sd
Maija Perho /kok
Suvi-Anne Siimes /vas
Ben Zyskowitz /kok
vjäs. Esko-Juhani Tennilä /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Raili Lahnalampi.